

[Ib Nørlund]

Det værste er, at man i denne form for diskussion lukker øjnene for, hvad det i virkeligheden drejer sig om, f. eks. hvad der er det virkelig skandaløse i sidste affære. Hvad var der i virkeligheden i vejen med værket i Pennsylvania? Først og fremmest at det var klasket sammen i et jag, for at man ikke skulle komme til at overskride en termin, som ville betyde en nedskæring af firmaets profit gennem afgiftsforhøjelser og gennem elprisnedsættelser, og på den måde kan man selvsagt ikke styre noget som atomenergi.

Endvidere var de statsligt foreskrevne sikkerhedsregler ikke overholdt, hvad der også kunne skæppe i kassen, men det kunne kun forekomme, fordi der åbenbart ikke var tilstrækkelig vilje eller evne til at sikre kontrol med, at firmaet overholdt de statsligt foreskrevne regler, som dermed ikke bliver meget betydningsfulde.

Endelig var der også tale om, at man anvendte underlødigt apparatur, bl. a. pumper, ligesom tilfældet for øvrigt var i Ringhals for nogle år siden, som der har gjort opmærksom på tidligere, og materiel bl. a. til metalbelægning. Det er med rette fremført, at arbejderne på værket netop ofte er opmærksom på sådanne ting og undertiden kritiserer dem, men ingen ret eller mulighed har for at gribe ind.

Endelig: hvad var det mest skandaløse ved den sidste udvikling omkring Barsebäck? For mig at se først og fremmest, at det viste sig, at der forelå hemmelige sikkerhedsrapporter, som offentligheden hidtil ikke havde hørt noget til. Det er meget godt, at ministeren nu kommer og siger, at alt, hvad der ligger i skufferne, skal komme frem, men skal der en ildebrand til hver gang, før man også i fremtiden lægger kortene på bordet?

Derfor kan man ikke undre sig over, at mistillid breder sig. På den anden side kræver det hverken kernefysiske overvejelser eller højere matematik at se, i hvilken retning man må handle for at råde bod på sådanne forhold. Men det kræver en politisk besluttsomhed over for bestående magtforhold i samfundet og i energisektoren.

Som det centrale spørgsmål fremtræder, som vi atter og atter har påpeget, spørgsmålet, om man vil oprette en effektiv demokratisk kontrol med selvstændig magt til at gribe ind. Det kan kun ske gennem en begrænsning af eller et brud på monopolernes magt over energisektoren, altså ændringer af sam-

fundsmæssig karakter, som også rummer videregående perspektiver.

Vi har tidligere stillet forslag i forbindelse med atomenergi. Man foregav at smile, da vi krævede, at demokratisk valgte sikkerhedsråd også skulle have magt til at standse driften. Gør man stadig det? Vi har også stillet forslag i samme retning på olie- og gasområdet.

Man må se i øjnene, at energikrisen først og fremmest er energipolitikens krise, og der gives ingen virkelig vej frem for en dansk energipolitik uden om oprettelsen af en fast demokratisk kontrol, og dertil kommer også en selvstændig optræden på verdensmarkedet.

Vi ser ikke rettere, end at dette forudsætter en nationalisering af hele energisektoren, en demokratisk nationalisering, og de begyndende indrømmelser, som jeg indledningsvis talte om, burde faktisk føre til deres konsekvens på denne måde.

Gert Petersen (SF):

Fra tid til anden har såkaldte kloge folk jo fortalt os, at Danmark var sakket uendelig bagud, fordi vi endnu ikke havde indført atomkraft.

Jeg gad vist, om der ikke nu breder sig en erkendelse – jeg synes faktisk, jeg kunne spore det lidt hos den socialdemokratiske ordfører – af, at det er en lykke for vort land, det ikke er kommet så vidt, og at Danmark måske i virkeligheden er forud for en række andre lande, der hænger på milliardinvesteringer i et usikkert, upålideligt og farligt energisystem.

Reaktorulykken på Tremileøen vil utvivlsomt sætte skel i udviklingen i de samfund, hvor folkelig indflydelse endnu kan gøre sig gældende. Reaktorulykken var et dramatisk dementi af alle de letfærdige prognoser om kernekraftværkernes kolossale driftssikkerhed. Man stod på randen til netop den katastrofe, som ifølge såkaldte eksperter havde været utænkelig. At man ikke nåede ud over randen, skyldes i mange henseender mere lykken end forstanden. Hvis det hele er sket efter en eller anden bog, må det have været en bog, som jeg så i en boghandel i New York, engang jeg var derovre, og som i dansk oversættelse hed: »64 måder at spille hasard på«, for i 7–8 dage spillede man hasard med menneskeliv og natur, og det i en